

nil. To se je posebno na češpljevem drevju vidilo. Dokler so se te živalice s tako serditostjo preganjale, je ni bilo češplje skorej nikjer zavohati; kmali po omenjeni vojski so jele pa vnovič tako roditi, da so se jim veje kerhale in lomile. V nekem bližnjem kraju, komaj eno uro hodá od mojega doma, kjer je bila sadjoreja, posebno pa češnja, na visoki stopnji, so se vrabci še pred kakor pri nas zaterati jeli in ker je to pokončevanje tudi delj časa, kakor v mojem kraju, v eno mer terpelo, ni bilo poslednjič skor nobenega sadja zagledati, akoravno imajo verte žlahnih drevés vse polne. Tudi jez sem vrabce po polji in vertu rad s strelom, kar sem mogel, strašil in preganjal, dokler se nisem njih koristi do dobrega prepričal. Zdaj pa jim tudi rad dam mir, ker vém, da so mi več v korist kakor v škodo, akoravno kakošno češnjevo vejo oberó in na polji kako periše zernja požrejo. Le želeti je, da bi vrabec veliko tako gorkih zagovornikov imel, kakor sem jez, in da bi gotova skušnja, da je vrabec podpornik sadjoreje čedalje več dobrovoljnih ušes našla pri mladih in starih.

Tako piše slavni kmetijski pisavec Pinkert. Naj bi se mu verjelo. K.

Še nekaj od uvurkov.

Ker se že precej dolgo o vrokih, virokih in urokih govori, naj tudi jaz povem svojo misel. V slovenskih goricah na Štajarskem sem med prostim ljudstvom vselaj slišal izgovarjati vü vurki, vürčén, je, vürčítí. Mislim, da bi tedaj uvurki bila prava pisava, ker se, kakor je že g. Terstenjak omenil, na Štajarskem v mnogih krajih u na začetku besede vselej vü izgovarja, kakor vüsta namesto usta itd.

Vüvurki ali uvurki, vürčén, vurčén, vürčítí, vurčítí vse te besede so iz jedne korenine vurk. Tedaj vse krajine, kjer se čuje izgovarjati vürčén, vurčén, vürčítí, vurčítí pričajo, da bi uvurki bila prava pisava. Oni kraji pa, kjer se govori vročítí, vročén, vročljív ne morejo besede vrok iz teh besed izpeljavati, kakor g. Terstenjak pravi, tedaj uvurki. Pri besedi vüvurki je, kakor jaz mislim, koreniki vurk slovka vü v pisavi u pristavljena; tedaj ne vroki, ne viroki pa tudi ne uroki, temuč uvurki. Vurki, Beschreibung, in vurčítí, beschreien, najdemo tudi v Janežičevem slovníku.

Človek človeka vurči, ako ga preveč dolgo oestro gleda. Vurčenega začne glava boleti. Slovenci si za uvurke vode napravljajo. Vzemejo piskerc vode in veržejo v njo živega oglja, če so oglji na dno pali, je človek vurčen. Vurčen mora vodo narpred iz piskra piti, tedaj pa ž njo oči umiva in čelo, in tako ozdravi.

Človek pa more tudi živinče vurčítí, posebno mlado. Ko je tele ali žrebe na svet prišlo, se nikdar hvaliti ne sme; kdor ga pervokrat gledat pride, more pljuniti in reči: „ti gerdoba“.

Človek pa more tudi nežive stvari vurčítí; tako posebno ženske, kadar za gosti ali za letnico pogače pečejo, rade hišo zaklenejo, da jim, kadar mesijo, nihče testa ne vurči, ker vurčeno testo noče kipeti in kruh ni nikdar lep.

K. M.

Slovanske národne pesmi.

(Dalje.)

Več ruskih pesem in tudi serbskih se začne pripovedovaje, čeravno je večí del takih pesem liričen. Ti početni versi, ki so, bi djal, za vvod, so dostikrat alegorični. Tudi se taki vvodi dostikrat ne vjemajo z drugo pesmijo. To je pa zato, ker pevec take vvode od drugih pesem prevzema in po svoje kaj pridaja. Te male alegorije pa včasih popolnoma to naznanjujejo, o čemur se v pesmi govori. Tudi ne

stojé samo v začetku, v sredi pesmi jih boš tudi dobil in pletó se včasih skoz celo pesem.

Serbske pesmi se dostikrat počenjajo s prašanji in odgovori na te prašanja, ki so večí del prav fleten vvod v povest.

Več ruskih pesem se začenja z nekakošno negativno antitezo, ki ni tako jasna kakor serbske popraševanja. Človek si mora misliti, da se je popred kako prašanje zastavilo in da je začetek pesmi odgovor na te prašanja, post: ne leti sokol pod nebom, mladeneč hodi pokraj vode itd. ali kukavica ne kuka v merzlem logu, v vertu ne prepeva slavec; ali mladeneč zdiha v černi ječi, on zdiše in solze pretaka.

V narodnih pesmih vseh narodov je to, da se ponavljajo stanoviti pridavniki (epitheta), ali nikjer tako pogosto, kakor pri Slovanih. „Bel“ se pridaja vsaki stvari, ki je res bela in za tem stvari, ki je lepa in hvale vredna: beli Bog, = dobri Bog; beli car, = gospodar velike in mogočne Rusije. Dostikrat se ne gleda na pravi pomen pridavnika; posoda, trupla, persi, roke itd. so bele, tudi če je človek zamurec. Morje in jezero je skoraj zmiraj sinje. Ruski junaki so černolasi, glava serbskih junakov je rusa. Rúski mladenci s svojimi konji so dobri; serce je retivoje; solnce je v Serbskem jarko, v Ruskem krasnoje itd. Govoreč o ti stvari nam ni treba opomniti pridavnikov v Homerovih pesmih.

Slovanske balade so kakor španjske le malokdaj popolnoma. Ne pripovedujejo kake cele pripovedi, le ulomke, posamne scene nam stavijo pred oči; kaj malega opišejo, vse drugo pa pusté, da si človek sam z mislijo nadomesti. Kar se pripoveduje, večidel se opisuje in je v tem kar zelo plastično. To opisovanje res da dramatičnega življenja nima, ali ima tisto natančnost ali živost, ki se ji čudimo pri delih starih narodov. Ti so malokdaj prepevali o divjih strastéh ali o zamotanih djanjih; prepevali so mirne stvari, večidel družinsko veselje ali žalost. Ravno take so slovanske pesmi. Ravno tiste čute, ki nas obhajajo pregledovaje kak imeniten gersk kip, post: nevesto tisti večer pred svatnim dnevom ko si lasé češe in ko ji služkinja noge umiva, čutimo beróč ktero izmed mnogega števila pesemc, ki kaj podobnega opisujejo. Kaj je ta plastični značaj, nam kaže neka serbska pesemca, ktero je Göthe toliko rad imel, in ki je djal, da je vredna, da se prisposodi z visoko pesmijo Salomonovo (Kunst und Alterthum Band II. str. 49.) Ta pesem je tako melodična, da ti je ni moč nikakor z nobeno prestavo preočiti. Glej: Vuk Stef. Leipzig 1824. Bd. I. S. 55; in: v Beču I. 197).

Narodne pesmi slovenske so jako stare, česar se je lahko prepričati iz več basnoslovnih ali mitologičnih stvari, ki se v njih spominjajo. V baladah drugih narodov se le redkokrat najde, da bi živali govorile. V eni škotski govori konj; nekaj malo drugih je, v katerih govore sokoli in slavci. Španjske narodne pesmi pa le ene ni, da bi kaj enakega imela. V pesmih vseh slovanskih narodov boš pa dobil živali, ki govore, ki mislijo in ki žalujejo mnogo premnogo. To se nikomur čudno ne zdi. Tugarina Dragosona velikanski konj svari gospodarja vsake nevarnosti. Šarec Kraljeviča Marka celó joka, videč, da se Marku smert približuje. Fantazija ali domišljija slovanskih deklic in mladencev je celo mertve stvari z življenjem navdahnila. Neki serbsk mladeneč se je pobratil prav po redu z nekim kopinjem zato, da bi mu ljubo, če bi se mu ne dala poljubiti, za obleko prijelo in prideržalo. Še zvezde so v zvezi z ljudmi in jim morajo biti za sle; neka gizdava deklica se hvali, da je lepša od solca; solcu to žal zadé, pa ji lica počerni. Luna se za oblake skrije, kadar veliki car umre. V neki lepi serbski pesmi (Vuk. 1. 275) mesec z danico govori.

(Dalje sledí.)